

Uusi työtapaturma- ja ammattitautilaki 1.1.2016

Työtapaturma- ja ammattitautilainsäädännön kokonaisuudistuksessa tapaturmavakuutuslaki, ammattitautilaki ja kuntoutuslaki yhdistetään yhdeksi laiksi. Uusi työtapaturma- ja ammattitautilaki tulee voimaan vuoden 2016 alusta. Lakia sovelletaan vahinkotapahtumiin, jotka sattuvat 1.1.2016 tai tämän jälkeen. Tätä aikaisemmin sattuneisiin tapaturmiin ja ilmenneisiin ammattitauteihin sovelletaan edelleen nykyisin voimassaolevia lakeja. Uudessa laissa on liki 300 pykälää. Yksityiskohtainen sääntely lisää selkeyttä ja avoimuutta.

Uusi työtapaturma- ja ammattitautilaki koskee vain ansiotarkoituksessa tehtyä työtä. Laissa ei enää ole omaa määritelmää työsuhteelle vaan työsuhteen tulkinta on jatkossa sama kuin työsopimuslaissa. Myös työnantajan kanssa samassa taloudessa asuva perheenjäsen kuuluu jatkossa vakuutukseen, jos hän tekee työtä työsuhteessa. Lain ulkopuolelle jäävät esimerkiksi harrastustoiminta, luottamustehtävät, talkoo- ja muu vapaaehtoistyö.

Edellytykset, joiden täytyessä johtavassa asemassa työtä tekevä rinnastetaan työntekijään, vastaavat työeläkelainsäädäntöä. Nykytilaan verrattuna muuttuvat näin ollen omistusrajat (30 % - 50 %) sekä johtavan aseman ja perheenjäsenen määrittely. Johtavaksi asemaksi katsotaan toimitusjohtajuus, hallituksen jäsenyys sekä muu vastaava asema tai vastaava tosiasiallinen määräämisvalta osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä. Toisin kuin nykyisin, osakeyhtiössä otetaan omistusosuuden rinnalla huomioon osakkeiden tuottama äänimäärä ja toisaalta omistusosuutta laskettaessa otetaan huomioon myös välillinen omistaminen. Avoimen yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies eivät enää jatkossa kuulu pakollisesti vakuutettaviin.

Yrittäjä ja perhe

Yrittäjän määrittely muuttuu vastaavaksi kuin mitä se on työeläkelainsäädännössä. Jos henkilöllä on yrittäjän eläkevakuutus, ei hän kuulu pakollisesti vakuutettaviin, mutta voi edelleen vakuuttaa itsensä vapaaehtoisella yrittäjän tapaturmavakuutuksella.

Eläkevakuutuksen YEL-työtuloa käytetään myös vapaaehtoisessa yrittäjän tapaturmavakuutuksessa vuosityöansiona, jonka perusteella henkilölle maksetaan esimerkiksi ansionmenetykskorvaukset.

Yrittäjän perheenjäsen, joka työskentelee työsuhteessa, kuuluu pääsääntöisesti pakolliseen vakuutukseen. Eikä työsuhteessa työskentelevää yrittäjän perheenjäsentä voida enää erikseen vakuuttaa vapaaehtoisella työajan vakuutuksella.

Työtapaturman määrittely uudistuu

Uudessa laissa on säädetty nykyistä lakia yksityiskohtaisemmin siitä, mikä on lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta korvattava vahinkotapahtuma. Tapaturmalla tarkoitetaan ulkoisesta tekijästä johtuvaa äkillistä ja odottamatonta tapahtumaa, joka aiheuttaa työntekijälle vamman tai sairauden. Työtapaturmalla puolestaan tarkoitetaan tapaturmaa, joka on sattunut työntekijälle työssä, työntekopaikan alueella ja työntekopaikan alueen ulkopuolella sattuneista tapaturmista. Lisäksi erikseen säädetään muun muassa koulutuksessa, virkistystilaisuudessa ja terveydenhuoltokäynnillä sattuneista tapaturmista.

Mikä muuttuu työnantajan menettelyssä?

Uudessa laissa vakuuttamisvelvollisuus perustuu teetettyjen työpäivien sijaan työntekijöille maksettujen palkkojen euromäärään. Jos työntekijöille maksetaan palkkaa yhteensä yli 1 200 euroa vuodessa, on työnantaja vakuuttamisvelvollinen ja velvollinen ottamaan työntekijöilleen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen.

Kun työntekijälle on sattunut työtapaturma tai hänellä epäillään ammattitautia, työnantajan tulee tehdä ilmoitus vakuutusyhtiöön 10 vuorokauden kuluessa siitä, kun työnantaja sai tiedon tapahtuneesta.

Tapaturmavakuutuskeskus eli nykyinen Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto valvoo vakuuttamisvelvollisuuden täyttämistä. Jos vakuutusta ei ole otettu, työnantajalle määrätään laiminlyöntimaksu ja vakuutusmaksua vastaava maksu laiminlyönnin ajalta.

Kirsi Parnila

Lakimies

Helsingin seudun kauppakamari